

Prøvesalg i Gårdbutikken Månsson i Brande viser, at der er stor interesse for dansk producerede økologiske sødkartofler, når salget bliver støttet af en flot præsentation, sortsbeskrivelser og eksempler på opskrifter.

Sødkartofler kan dyrkes i Danmark, men

Efter to års demonstrationsforsøg med sødkartofler kan vi konkludere, at det er muligt at opnå tilfredsstillende udbytter og kvalitet, men også at der er en række afgørende udfordringer i produktionen

✍ Lars Møller og Stig F. Nielsen, HortiAdvice, lrm@hortiadvic.dk

📷 Lars Møller og Stig F. Nielsen

HortiAdvice har i to år gennemført demonstrationsproduktion to steder pr. år med sødkartofler dyrket både som konventionelle og økologiske. Formålet var at undersøge dyrkningspotentialer for den varmekrævende afgrøde under danske forhold.

Småplanter og stiklinger

I år 1 - 2017 - afprøvede vi en række sorter på Mypex-dækkede bede etableret både med småplanter og rodede stiklinger. Det brugbare udbytte lå mellem 4 og 9 tons pr. hektar ved brug af småplanter og mellem 4 og 16 tons ved brug af rodede stiklinger.

De lave udbytter skyldtes primært stor frasortering af for små knolde. År 1 blev

ramt af dårlig småplantekvalitet (for gamle), koldt og fugtigt vejr, og så lå fiberdugen over planterne i al for kort tid. I år 2 afprøvede vi primært fire tyske sorter fra Volmary etableret som småplanter på Mypex- og bionedbrydelig plast-dækkede bede, men også andre plantetyper, sorter og dyrkningsmåder blev afprøvet.

Her lå de brugbare udbytter på den ene lokalitet på 28 tons på den bionedbry-

delige film og 21 tons på Mypex, mens udbyttet på Mypex på en anden lokalitet lå på 13 tons. I år 2 var plantekvaliteten god og sommeren varm og tør. Sidstnævnte kom til at præge udbyttet på den ene lokalitet, hvor der ikke kunne vandes optimalt.

Plantemateriale en udfordring

Blandt overvejelser og fordele ved produktion af sødkartofler i Danmark kan nævnes, at der er stor interesse for brugen af sødkartofler, specielt blandt yngre forbrugere. Og så kan de produceres som økologiske uden specielle udfordringer udover spørgsmålet om brug af bionedbrydelig plast på bedet, som skal fjernes efter høst.

Men der er en lang række udfordringer i produktionen. Blandt de største er at skaffe stiklinger og eller småplanter af en god kvalitet af anvendelige sorter til

Dårlig småplantekvalitet i 2017 fra Fritzgerald i Irland. Planterne er for gamle og er begyndt med rodsnørring og dannelse af knolde.

rette tidspunkt og til en rimelig pris. Det har i Nordeuropa vist sig stort set umuligt at få sortsejernes tilladelse til produktion af stiklinger, hvilket nok er en forudsætning for at få gang i en lokal produktion af stiklinger/planter. Når først planterne er i jorden og dækket med fiberdug, passer de stort set sig selv. De skal selvfølgelig vandes, og der skal håndluges i plantehullerne og imellem bedene, men ellers er der ikke de store udfordringer med skadegørere udover råvildt.

Sarte knolde

Den næste store udfordring kommer omkring optagning og lagring. Jordtemperaturen i Danmark er så lav i september, at knoldene ikke danner skind eller sårheler. Derfor er knoldene ekstremt modtagelige for skader ved optagning, som sker omkring 1. oktober. Efter en skånsom frilægning og håndhøst skal knoldene sårhele på lageret ved høj temperatur (cirka 30 grader), høj luftfugtighed og ventilation i et par uger. Efterfølgende har knoldene en god holdbarhed ved opbevaring ved 13-15 grader og 85-90 procent fugtighed. Men knoldene er stadig ikke rigtig skindfaste og er meget modtagelige for skader og er derfor svære at vaske, uden at de får skader.

Sødkartofler den 11. juli 2018 udplantet på bar jord henholdsvis på sort bionedbrydelig plast og jord dækket med fiberdug. Erfaringen fra 2018 er, at man ikke skal være bange for at lade fiberdugen ligge på sødkartoflerne, selvom det bliver meget varmt midt på sommeren.

Afsætning af sødkartofler

I dagligvarehandlen sælges sødkartofler typisk i to størrelser: Små knolde i filmede bakker (100-300 gram) - ofte økologiske - eller store knolde (500-700 gram) i løssalg. Knoldstørrelsen i demoforsøgene er meget variabel, så for at få økonomi i produktionen gælder det om at få afsat alle størrelser. Til gengæld er kvaliteten ofte flottere, end den man ser ude i butikkerne.

De tyske sorter fra Volmary - Erato Gusto, Erato Pleno, Erato Orange og Erato White - adskiller sig fra det øvrige sortiment på form og farve.

Et prøvesalg i Gårdbutikken Månsson i Brande viste, at der er stor interesse for dansk producerede økologiske sødkartofler. Både gårdbutik og forbrugere opdagede, at sødkartofler har en meget lang holdbarhed, selv ved stuetemperatur. Herved bliver det lettere for både gårdbutik og forbrugere at disponere.

Håndarbejde må forventes

Afhængig af maskinpark må man regne med en del håndarbejde i forbindelse med dyrkning af sødkartofler. De bør dyrkes på bede og gerne på stenstrengslagt jord. Mypex eller plastfolie kan lægges ud med maskine, mens hulning og selve plantningen foregår med håndkraft. I løbet af vækstsæsonen skal bedene håndluges.

Omkring optagning skal planterne aftoppes og Mypex/plastfolien fjernes før frilægning og håndoptagning. Så er der spørgsmålet om økonomien i produktionen. Der er ikke lavet en dækningsbidragskalkule som en del af projektet, men produktionen kræver en del investeringer: Mypex koster 3 kr. pr. m², bionedbrydelig folie 0,75 kr. pr. m². Urodede sødkartoffelstiklinger fra for eksempel Spanien koster cirka 0,48 kroner, mens småplanter koster 3,60-6,70 kr. pr. styk inklusiv royalté. Der skal bruges 25.-30.000 styk pr. ha. Prisen på udenlandske sødkartofler i detailhandlen ligger på mellem 30 og 50 kroner pr. kg afhængig af, om der er tale om konventionelle eller økologiske. I Gårdbutikken Månsson er de økologiske sødkartofler solgt for 30 kr. pr. kg.

Det er muligt, men...

Det har været sjovt men også hårdt og udfordrende at gennemføre demoforsøget med prøvedyrkning af sødkartofler. To års afprøvning, hvor vi stort set begyndte på bar bund, er ikke meget, og der er da stadig en lang række ubesvarede spørgsmål omkring produktion af sødkartofler i Danmark. Specielt omkring lokal eller egen produktion af stiklinger og småplanter samt høst og sårheling. Trods det har vi fået et godt billede af muligheder og begrænsninger og kan derfor konkludere, at det er muligt at opnå et tilfredsstillende udbytte og kvalitet - men man kommer ikke sovende til det.

Projektet er støttet af Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter. ■

Du kan finde artikler, rapporter og dyrkningsvejledning for sødkartofler på HortiAdvice's hjemmeside - www.hortiadvice.dk - under Projekter > Projekter støttet af Promilleafgifts- eller Produktionsafgiftsfonden > Afprøvning af bønner og sødkartofler.